

Briselē, 2017. gada 14. jūnijā
(OR. en)

9307/1/17
REV 1

ECOFIN 410
UEM 159
SOC 390
EMPL 304
COMPET 407
ENV 506
EDUC 234
RECH 190
ENER 229
JAI 489

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
K-jas dok. Nr.:	ST 9251/17 ECOFIN 381 UEM 130 SOC 359 EMPL 274 COMPET 376 ENV 476 EDUC 204 RECH 160 ENER 200 JAI 451 - COM(2017) 520 final
Temats:	Ieteikums – PADOMES IETEIKUMS par Polijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2017. gada konverģences programmu

Pielikumā pievienots minētais Padomes ieteikuma projekts, kas ir pārskatīts un par ko ir panākta vienošanās dažādās Padomes komitejās, balstoties uz Komisijas priekšlikumu COM(2017) 520 *final*.

PADOMES IETEIKUMS

(...)

par Polijas 2017. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2017. gada konverģences programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ¹ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

tā kā:

- (1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011², pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Polija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2017. gada ziņojums par Poliju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Polijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Polijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (3) Polija 2017. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada konverģences programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

- (4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ³ 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (5) Polija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2017. gada konverģences programmā plāno pakāpenisku nominālās bilances uzlabojumu no deficīta, kas bija 2,4 % no IKP 2016. gadā, līdz 1,2 % no IKP 2020. gadā. Nav sagaidāms, ka programmas darbības laikā, proti, līdz 2020. gadam, tiks sasniegts vidējā termiņa budžeta mērķis, proti, strukturālais deficīts 1 % apmērā no IKP. Saskaņā ar 2017. gada konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies no 54,4 % no IKP 2016. gadā līdz 55,3 % no IKP 2017. gadā un līdz 2020. gadam samazināsies līdz 52,1 % no IKP. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir labvēlīgs.
- (6) Padome 2016. gada 12. jūlijā attiecībā uz 2017. gadu ieteica Polijai panākt gada fiskālo korekciju 0,5 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks 2017. gadā nedaudz novirzīties no ieteiktās korekcijas.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

- (7) Ņemot vērā Polijas fiskālo stāvokli, ir sagaidāms, ka 2018. gadā tā turpinās veikt korekcijas virzībā uz vidējā termiņa budžeta mērķa sasniegšanu, proti, strukturālo deficītu 1 % apmērā no IKP. Atbilstoši vispārpieņemtajai korekciju matricai saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta šāda korekcija nozīmē prasību, lai nominālās izaugsmes līmenis valdības neto primārajos izdevumos ⁴ nepārsniegtu 3,7 % 2018. gadā. Tas atbilstu strukturālajai korekcijai 0,5 % apmērā no IKP. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks, ka 2018. gadā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Kopumā Padome uzskata, ka Polijai ir jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus 2017. gadā un ka 2018. gadā būs nepieciešami papildu pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu izvērtējumā būtu jāņem vērā attiecīgās dalībvalsts budžeta līdzsvars, ņemot vērā cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā par 2017. gada Eiropas pusgadu, kas pievienots šiem konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas sekmē gan pašreizējās atlabšanas stiprināšanu, gan Polijas publisko finanšu stabilitātes nodrošināšanu. Saistībā ar minēto Padome atzīmē, ka Komisija plāno veikt vispārēju izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Polijā.
- (8) 2017. gada ziņojumā par valsti konstatēts, ka tika panākts zināms progress attiecībā uz nodokļu iekasēšanas uzlabošanu, jo Polija veica vairākas reformas, kuru mērķis bija stiprināt nodokļu sistēmu. Būtu cieši jāuzrauga to kopējā ietekme uz nodokļu iekasēšanu un nodokļu saistību izpildes izmaksām. Turpretī Polijā nav panākts progress attiecībā uz to, lai ierobežotu plašo samazinātu PVN likmju izmantošanu, kurām ir negatīva ietekme uz PVN ieņēmumiem un kuras nav efektīvs sociālās politikas instruments.

⁴ Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts 4 gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

- (9) Polija saskaras ar izdevumu pieaugumu dažādās jomās, jo īpaši tajās, kas saistītas ar sabiedrības novecošanu. Tāpēc ir jāievieš mehānismi publisko izdevumu lietderības un efektivitātes novērtēšanai, lai resursus varētu pārdalīt. Ņemot to vērā, valdība ir paziņojusi par plāniem stiprināt budžeta procesu, jo īpaši attiecībā uz vidējā termiņa budžeta sistēmu un izdevumu pārskatīšanas iestrādāšanu budžeta procesā. Polija ir vienīgā dalībvalsts, kurai nav ne pilnvērtīgas un neatkarīgas fiskālās padomes, ne arī zināmu plānu tādu izveidot, kaut gan valstī ir neatkarīgas fiskālās iestādes, kas pilda dažas no šādas padomes funkcijām.
- (10) Sagaidāms, ka darbspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās Polijā turpmākajās desmitgadēs ierobežos izaugsmes potenciālu. Polijas darba tirgus pēdējos gados ir darbojies labi. Nodarbinātības līmenis turpināja palielināties, bet vairāki nesenie politikas pasākumi var samazināt ekonomiski aktīva darbaspēka līmeni, jo īpaši sieviešu, mazkvalificētu personu un gados vecāku cilvēku vidū. Sagaidāms, ka likumā noteiktā pensionēšanās vecuma samazināšana 2017. gada beigās mudinās daļu no gados vecākiem darba ņēmējiem pamest darba tirgu. Polijas sociālās aizsardzības sistēma sniedz tikai nelielus stimulus sākt strādāt. Sagaidāms, ka jaunais bērnu pabalsts mazinās nabadzību un nevienlīdzību, taču tas var arī negatīvi ietekmēt ekonomiski aktīva darbaspēka līmeni vecāku, galvenokārt sieviešu, vidū. Bērnu pabalsta apmērs un ierobežotās pārbaudes materiālā stāvokļa noteikšanai mazina stimulus strādāt, kas ir iestrādāti citos sociālajos pabalstos. Sākot no 2016. gada septembra, ir atcelts pienākums apmeklēt pirmsskolas izglītības iestādi piecus gadus veciem bērniem, un formālajā bērnu aprūpē uzņemto tādu bērnu īpatsvars, kas ir jaunāki par trim gadiem, ir viens no mazākajiem Savienībā. Neraugoties uz veiktajiem pasākumiem, darba tirgus segmentācija joprojām ir liela, un tas negatīvi ietekmē ražīgumu un cilvēkkapitāla uzkrāšanos. Joprojām ir šķēršļi plašākai pastāvīgo darba līgumu slēgšanai. Kodifikācijas komiteja gatavo jaunu individuālo un kolektīvo darba tiesību kodeksu projektu. Tā ir iespēja novērst šos šķēršļus.

- (11) Pēdējos gados vidējais faktiskais pensionēšanās vecums ir palielinājies, taču tas joprojām ir pārāk mazs. Lielāks faktiskais pensionēšanās vecums ir ļoti svarīgs ekonomikas izaugsmei, nākotnes pensiju adekvātumam un pensiju sistēmas fiskālajai stabilitātei. Taču nesena lēmums samazināt likumā noteikto pensionēšanās vecumu līdz 60 gadiem sievietēm un līdz 65 gadiem vīriešiem rada pretēju ietekmi un var negatīvi ietekmēt faktisko pensionēšanās vecumu. Dārgā īpašā sociālās apdrošināšanas sistēma lauksaimniekiem (*KRUS*) ir vēl viens cēlonis nelielajai darbaspēka mobilitātei un slēptajam bezdarbam lauksaimniecības nozarē.
- (12) Izglītības sistēma pēdējo divu desmitgažu laikā ir ievērojami uzlabojusies – 15 gadus vecu jauniešu pamatprasmes ir krietni virs Savienības vidējā līmeņa, un mācību priekšlaicīgas pārtraukšanas rādītājs ir viens no zemākajiem Savienībā. Taču joprojām var uzlabot veidu, kādā skolēniem tiek nodrošinātas strauji mainīgajam darba tirgum atbilstošas prasmes. Gaidāmās izmaiņas sākumskolas un vidusskolas izglītībā rada lielas organizatoriskas problēmas un saīsina vispārējās izglītības ilgumu, kas var negatīvi ietekmēt izglītības kvalitāti. Ir paziņots arī par papildu izmaiņām nolūkā pielāgot profesionālo izglītību un apmācību darba tirgus vajadzībām, taču vēl nav skaidrs, kāds ir to potenciāls novērst esošos trūkumus. Valdība ir sākusi apspriešanu par augstākās izglītības reformu nolūkā uzlabot nozares darbību un atbilstību darba tirgum. Polijai ir raksturīga nepietiekama līdzdalība pieaugušo izglītībā, un pieaugušo pamatprasmes vidējais līmenis ir zems, kas savukārt kavē to nodarbināmību.
- (13) Nepilnības telpiskajā plānošanā palielina administratīvo slogu, kas saistīts ar nepieciešamību iegūt būvatļaujas. Zemes izmantošanas plāni ir izstrādāti tikai attiecībā uz nelielu Polijas teritorijas daļu, un to kvalitāte bieži vien ir zema. Apgabalos, attiecībā uz kuriem šādu plānu nav, būvatļaujas tiek piešķirtas, pamatojoties uz vienreizējiem lēmumiem par zemes apbūvi, kas investoriem rada risku un nenoteiktību. Būvniecības kodeksa projekta mērķis ir konsolidēt telpiskās plānošanas procesus un atvieglot investoriem radīto administratīvo slogu. Reforma sniedz iespēju uzlabot situāciju, bet tas atkarīgs no tiesību akta galīgās versijas un tā īstenošanas.

- (14) Darījumsdarbības vide kopumā ir labvēlīga. Tomēr 2016. gadā ievērojami samazinājās investīciju aktivitāte, jo pārejas posma starp plānošanas periodiem dēļ mazāk tika izmantoti Savienības struktūrfondi un citstarp palielinājās nenoteiktība privāto investoru vidū. Piedevām uzņēmēju uzticēšanos ietekmēja regulatīvo izmaiņu skaita pieaugums un ierobežotās sabiedriskās apspriešanas par daudziem svarīgiem tiesību aktiem. Juridiskā noteiktība un uzticēšanās regulatīvās, nodokļu un citu jomu politikas un iestāžu darba kvalitātei un prognozējamībai ir svarīgi faktori, kas varētu ļaut pieaugt investīciju līmenim. Šajā sakarā ir būtisks arī tiesiskums un neatkarīga tiesu vara. Juridiskā noteiktība uzlabosies, ja tiks kļiedētas bažas saistībā ar tiesiskumu. Ņemot vērā, ka valdība cenšas palielināt savu lomu ekonomikā, būs svarīgi nodrošināt lēmumu par investīcijām ekonomisko dzīvotspēju. Vairākās jomās vēl joprojām ir ievērojams regulatīvais slogs.
- (15) Savienības finansējuma izmantošanas rezultātā ir strauji attīstījies ceļu tīkls, taču ceļu satiksmes negadījumos bojāgājušo skaits joprojām ir viens no lielākajiem Savienībā, un tas rada lielas sociālās izmaksas. Neraugoties uz to, ka ir pieejami ievērojami Savienības fondu līdzekļi, dzelzceļa nozarē joprojām ir vērojamas nepilnības projektu īstenošanā. Joprojām nav atrisināta arī problēma saistībā ar to, kā nodrošināt ilgu ekspluatācijas laiku dzelzceļa aktīviem, jo trūkst daudzgadu programmas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanai.
- (16) Aptuveni 60 % no Polijas fosilā kurināmā uzstādītās jaudas tiek ražota vairāk nekā 30 gadus vecās iekārtās. Tādēļ turpmākajos gados tai ir nepieciešamas ievērojamas investīcijas. 2016. gadā elektroenerģijas starpsavienojumu īpatsvars bija viens no zemākajiem ES. Līdz ar to, ka ir jāpārtrauc ekspluatēt ievērojama daļa no jaudas ražojošām iekārtām un ka pieaug pieprasījums pēc elektroenerģijas, izredzes nodrošināt elektroenerģijas ražošanas pietiekamību ir vājas. Pastāv risks, ka saistošais nacionālais mērķis 2020. gadam attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģiju netiks sasniegts. Pēc tam, kad sāka darboties sašķidrinātās dabasgāzes terminālis, Polija ievērojami uzlaboja savu gāzes piegādes drošību. Tā ir arī attīstījusi savu nacionālo gāzes pārvades un sadales tīklu. Taču darbs pie reģionāli nozīmīgiem gāzes starpsavienojumiem nav virzījies uz priekšu atbilstoši grafikam.

- (17) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Polijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada konverģences programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Polijai adresētajiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ir ņēmusi vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Polijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (18) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada konverģences programmu, un tās atzinums ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā ⁵ turpmāk,

AR ŠO IESAKA Polijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Ņemot vērā to, ka ir jāstiprina pašreizējā atlabšana un jānodrošina Polijas publisko finanšu stabilitāte, 2018. gadā īstenot ievērojamus fiskālos centienus, ievērojot Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasības. Veikt pasākumus, lai uzlabotu publisko izdevumu efektivitāti un ierobežotu samazinātu PVN likmju izmantošanu.
2. Veikt pasākumus, lai palielinātu ekonomiski aktīva darbaspēka līmeni, jo īpaši sieviešu, mazkvalificētu personu un gados vecāku cilvēku vidū, tostarp sekmējot atbilstīgu prasmju apguvi un novēršot šķēršļus pastāvīgākiem nodarbinātības veidiem. Nodrošināt pensiju sistēmas stabilitāti un adekvātumu, veicot pasākumus faktiskā pensionēšanās vecuma palielināšanai un uzsākot preferenciālās pensiju sistēmas reformu.
3. Veikt pasākumus, lai novērstu šķēršļus investīcijām, jo īpaši transporta nozarē.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

⁵ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.